

FESTIWAL LITERACKI

MORZE LITERATURY

SAMOTNOŚĆ

18-21.09
2026

DARŁOWO

**Arkadiusz
Klimowicz**

Burmistrz Miasta Darłowo

„Dlaczego? Może dlatego, że takiego festiwalu nad polskim morzem do tej pory nie było. Może dlatego, że w pięknym małym Darłowie są piękni Czytelnicy piękniej literatury. Port w Darłównie to idealne miejsce aby wypłynąć stąd na szerokie wody wielkiej literatury.

**dr Tomasz
Makowski**

Dyrektor Biblioteki Narodowej

Potrzebujemy przestrzeni, w której intymne doświadczenie lektury spotyka się z otwartym pejzażem dialogu. Morze uczy pokory i nieustannie przypomina nam, że każda prawdziwa opowieść rodzi się w ciszy oraz osamotnieniu, by ostatecznie stać się własnością nas wszystkich.

**Maciej
Szudek**

Prezes Polskiej Fundacji
Narodowej

W „Polskiej Fundacji Narodowej” wierzymy, że każde działanie, które służy literaturze, pisarzom i czytelnikom ma głęboki kulturotwórczy sens. Dlatego łączymy siły z Festiwalem Morze Literatury – z inicjatywą, która chce powstrzymać groźny dla naszej tożsamości i naszych wartości trend. W czasach, kiedy z jednej strony czytelnictwo spada, a z drugiej strony co pół godziny, dzień w dzień, przez cały rok ukazują się drukami utwór literacki, każde działanie, które przywraca sens czytaniu, a literaturze przywraca hierarchie, jest działaniem ważnym, pożytecznym i dalekowzrocznym.

**Magdalena
Czyż**

Prezes Fundacji Demokracja

Kiedy Burmistrz Darłowa wyłożył mi swój pomysł, jako prezeska Fundacji Demokracja nie miałam wątpliwości, że jest świetny, a Fundacja Demokracja została przecież powołana do realizacji m.in. tego rodzaju projektów promujących polską kulturę i tego co w niej najlepsze. Przedłożyłam go najpierw fundatorowi, Adamowi Michnikowi, który od razu wpadł na pomysł, aby w ramach tego festiwalu przyznawać Międzynarodową Nagrodę Literacką im. Czesława Miłosza. W następnej kolejności udało nam się zarazić tym pomysłem Prezesa Polskiej Fundacji Narodowej, Macieja Szudka i Dyrektora Biblioteki Narodowej, Tomasza Makowskiego. I tak, wszyscy znaleźliśmy się w Darłowie!

**Joanna
Witkowska**

Dyrektor Miejskiej Biblioteki
Publicznej im. Agnieszki Osieckiej

Dlaczego biblioteka jest organizatorem Morza Literatury? Bo my na co dzień tworzymy dom dla opowieści i budujemy relacje z ludźmi, dla których książka jest czymś więcej niż tylko papierem. To właśnie w bibliotece kameralne, intymne spotkanie z lekturą naturalnie przeradza się w dialog. Dlaczego to dla mnie takie ważne, by ten festiwal odbywał się właśnie w Darłowie, nad Bałtykiem? Może dlatego, że morze i literatura mówią tym samym językiem. Obaj te żywioły uświadamiają nam naszą samotność, ale też uczą pokory, nie dają prostych odpowiedzi i zachęcają do wypłynięcia na szerokie wody.

MORZE
LITERATURY

PIĄTEK 18.09.2026 | 19:00

RYNEK MIEJSKI

W DARŁOWIE

Koncert Korteza

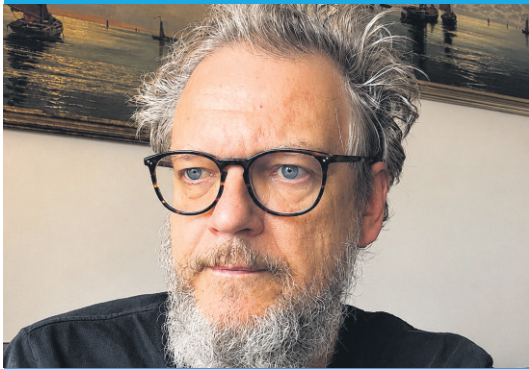
WSTĘP WOLNY

MECENAS

POLSKA
FUNDACJA
NARODOWA

Dofinansowane przez
Polską Fundację Narodową

Jacek Chmielewski

Tłumacz, poeta i eseista, absolwent filologii polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Tłumaczył literaturę rosyjską, a także rosyjską myśl filozoficzną i teologiczną. Przełożył dzieła m.in. Lwa Szestowa, Wasilija Rozanowa, Nikołaja Bierdiajewa, Siergieja Bułhakowa i Pawła Florenskiego, a także korespondencję Rainera Marii Rilkego, Mariny Cwietajewej i Borisa Pasternaka. Od lat współpracuje z kwartalnikiem „Kronos”, na którego łamach publikował przekłady m.in. Nikołaja Gogola, Fiodora Dostojewskiego, Borisa Pasternaka, Andrieja Płatonowa, Władimira Bibichina i Olgi Siedakowej. Tłumaczy również z języka angielskiego – przełożył biografię Josepha Conrada autorstwa Johna Stape’a oraz książkę Pawła Maciejki Wieloplemienny tłum. Jakub Frank i ruch frankistowski 1755–1816. Obecnie pracuje nad przekładami trzech tomów poetyckich Louise Glück, które ukażą się w najbliższych dwóch latach. Jest autorem eseju Biedni ludzie, opublikowanego w miesięczniku „Twórczość”, oraz tomu poetyckiego Scyntygrafia, wydanego w 2022 roku. Jego wybory translatorskie nigdy nie były przypadkowe. Zakochany w Rosji i jej kulturze, po inwazji na Ukrainę skupił się na poezji angielskiej i amerykańskiej, nie tracąc nadziei na rychły upadek putinowskiego reżimu i powrót Rosji do rodziny państw wolnych i demokratycznych.

SAMOTNOŚĆ PRZYPOMINA MORZE.

Bo tak jak morze przyciąga i odpycha. Od wieków postrzegana była jako ambiwalentna – błogosławiona i przeklęta. Człowiek współczesny skłonny jest widzieć w niej głównie stan niepożądany; stan alienacji, wykluczenia, izolacji, niemożności pogodzenia własnego ja ze światem, który, jak przekonywał Hamlet, „wypadł z kolein”. Powodem takiego stanu rzeczy miałyby być, zdaniem wielu współczesnych myślicieli, erozja tradycyjnych wyobrażeń religijnych; utrata wiary w boski porządek świata, w Sens, który go przekracza, utrata wywołująca poczucie jałowości i bezcelowości ludzkiego istnienia. Przyszło nam żyć pod ołowianym niebem. W samotności, której miarą jest milczący wszechświat.

LITERATURA TAKŻE PRZYPOMINA MORZE.

Bo tak jak morze wydaje się niewyczerpana. Morskie głębie, starsze od ludzkiej świadomości, mogą służyć (i często służyły) za metaforę tego, co ukryte; zbiorowej i indywidualnej pamięci, wyobraźni, podświadomości, będących źródłem opowieści, którego nigdy nie zdołamy wyczerpać. Wbrew kasandrycznym proroctwom literatura ma się dobrze i nic nie wskazuje na to, by miało się to zmienić. Z bardzo prostego, jak się wydaje, powodu, który niezwykle celnie ujął Wiesław Myśliwski, twierdząc, że „każdy z nas chce być opowiedziany”. Można by dodać, że także „wszyscy razem” chcemy być opowiedziani – jako zbiorowość, jako wspólnota, jako ludzkość. Opowieść snuje się przez dzieje i nic nie wskazuje na to, by miała dobiec kresu, musiałyby to bowiem oznaczać kres człowieka. Literatura umrze razem z nami.

Ale to właśnie literatura (choć nie tylko ona) odsłania przed nami niezwykły, ale też paradoksalny charakter samotności. Każda prawdziwa opowieść rodzi się w chwili, w której człowiek zostaje sam na sam ze sobą i swoim wielkim pytaniem. Nie inaczej jest także z lekturą opowieści, która zaczyna się od prostych gestów: przyknięcia drzwi, otwarcia książki, zapomnienia o świecie zewnętrznym. Zdaniem Goethego uważne przeczytanie książki nie różni się niczym od jej napisania. Flaubert był przekonany, że prawdziwym szczęśliwcem byłby człowiek, który zdołałaby uważnie przeczytać, dajmy na to, dziesięć książek.

Czytamy osobno. Nikt nie przeczyta książki za nas. Nikt nie przeżyje za nas zdania, które, jak się nagle okazuje, mówi nam coś o naszym własnym życiu. „Każdy czytelnik – zdaniem Prousta – jest, kiedy czyta, czytelnikiem samego siebie”. A jednak właśnie ta najbardziej intymna czynność pozostaje jednym z najgłębszych doświadczeń wspólnotowych. Rozpoznajemy siebie w słowach napisanych przez kogoś, kto nie jest nami (choć często żyje obok nas), kto żył przed nami, i to nierzadko całe wieki przed nami, często daleko od nas, kto posługiwał się lub posługuje innym językiem, żył lub żyje w innej części świata, w innej kulturze. Im szersze kręgi zatacza literatura, tym częściej odkrywamy, że to, co wydawało się obce, jest zaskakująco bliskie. Różnice języka, religii czy obyczaju nie znikają (i znikać nie powinny), jednak tracą na ważności. Liczy się człowiek i jego opowieść.

Morze uczy pokory. Pokory wobec ogromu przestrzeni i nieprzeniknioności głębi. Istnieje przestrzeń, i istnieją głębie, które zdają się wymykać ludzkiej zdolności pojmowania. Być może dlatego pisarz od zawsze przypominał samotnego żeglarza przemierzającego obszary, które nie wydają się stworzone na ludzką miarę, albo też głębinowego nurka, który wydobywa na powierzchnię to, co zazwyczaj pozostaje ukryte przed ludzkim wzrokiem. Tego typu wyprawy mają swoją cenę, nierzadko bardzo wysoką. Nie da się bezkarnie przyglądać otchłani. Bez pisarzy wiedzilibyśmy znacznie mniej o świecie. I znacznie mniej o sobie.

Morskie szlaki prowadzą do portów. Raczej nie błądzi się już po morzach i oceanach, lecz zmierza prosto do wyznaczonego celu. Nawet latarnie morskie i portowe buczki stały się muzealnymi rekwizytami. Trwająca dziesięć lat podróż Odysa czy statki-widma, krążące bez celu po morzach i oceanach, należą do sfery mitu, nie rzeczywistości. W dalszym ciągu jednak chcemy widzieć w morzu metaforę opowieści, która nie tylko nie ma końca, ale też nie ma rozwiązania. Opowieści krzyżują się jak morskie szlaki, i tak jak morskie szlaki zmierzają do swoich portów. Ale nawet suma wszystkich opowieści nie złoży się na opowieść, którą można by uznać za ostateczną, bo taka po prostu nie istnieje. Nie opowiadamy po to, by dawać gotowe odpowiedzi, lecz raczej po to, by uświadomić sobie, że świat jest większy niż nasze doświadczenie, a człowiek głębszy, niż mogliśmy przypuszczać.

I pewnie dlatego morze pozostaje w dalszym ciągu tak trafną metaforą literatury. Nie prowadzi po wyznaczonych ścieżkach. Nie obiecuje prostych rozwiązań. Zaprasza do wypłynięcia. Każde wypłynięcie niesie ze sobą ryzyko zabłądzenia. Ale jest także obietnicą przekroczenia, bez którego nie jest możliwy namysł nad sensem świata i ludzkiego życia.

Na festiwalu spotykamy się właśnie po to, by wyruszyć w taką podróż. Wypłynąć na morze. Każdy z własną samotnością. Bo tylko ona pozwala naprawdę czytać. Naprawdę słuchać. Naprawdę spotkać drugiego człowieka.

Morze literatury nie unieważnia samotności. Pokazuje, że nawet najdalsze wyspy są częścią tego samego archipelagu.

MORZE
LITERATURY

18-21.09
2026

SAMOTNOŚĆ

Justyna Adamczyk

Justyna M. Adamczyk

Doradczyni strategiczna i przedsiębiorczyni specjalizująca się w sektorze dóbr luksusowych, od ponad dwóch dekad związana z biznesem. Przez wiele lat kierowała polską edycją przewodnika gastronomicznego *Gault&Millau*, a jako wiceprezeska światowego zarządu odpowiadała za wprowadzanie marki na kolejne rynki, m.in. w Japonii, Kanadzie, Maroku, Izraelu i Gruzji. Jest twórczynią Akademii Luksusu, autorskiej platformy edukacyjnej poświęconej budowaniu i zarządzaniu markami premium i luksusowymi, oraz współzałożycielką Luxury Mastermind Club. Stworzyła również program studiów podyplomowych „Kreowanie i zarządzanie markami luksusowymi” na Uniwersytecie SWPS i jest ich kierowniczką merytoryczną. Prowadziła program „Ambasady Luksusu” w TVN Style. Luksus interesuje ją nie tylko jako kategoria rynku, lecz także jako opowieść o zmieniających się aspiracjach i stylach życia. W jej spojrzeniu coraz większego znaczenia nabierają nie same przedmioty, lecz doświadczenia, relacje i wartości, których nie sposób sprowadzić wyłącznie do ceny.

Korteż

Korteż

Wokalista, kompozytor i multiinstrumentalista, jeden z najbardziej wyrazistych głosów polskiej sceny muzycznej. W 2015 roku zadebiutował albumem *Bumerang*, który przyniósł mu popularność. Kolejne ważne pozycje jego dyskografii to *Mój dom* (2017) oraz *Naucz mnie tańczyć* (2023), wydane przez Jazzboy Records. W swojej twórczości stawia na minimalizm i emocjonalną prawdę. Nie buduje napięcia przez nadmiar środków – pozostawia miejsce ciszy, powtórzeniom i prostym melodiom. Śpiewa o miłości, stracie i tęsknocie, unikając wielkich słów czy teatralnych gestów. Wierzy w autentyczność przekazu, co sam ujmuje najkrócej: „Myślę, że emocji nie da się oszukać”.

Marcin Zaremba

Marcin Zaremba

Historyk, socjolog i profesor Uniwersytetu Warszawskiego, badacz historii społecznej Polski XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem PRL-u oraz zbiorowych emocji i nastrojów społecznych. Jest autorem głośnej monografii *Wielka trwoga. Polska 1944-1947. Ludowa reakcja na kryzys*, w której rekonstruuje powojenną rzeczywistość przez pryzmat strachu, oraz książki *Wielkie rozczarowanie. Geneza rewolucji Solidarności*, poświęconej społecznym źródłom przełomu 1980 roku, za którą otrzymał w 2024 roku Nagrodę Historyczną Książka Roku im. Karola Modzelewskiego. Historia najczęściej opowiada o tym, co ludzie zrobili. Zarembę interesuje również to, co wówczas czuli. Pokazuje, że strach, plotka, poczucie zagrożenia czy pragnienie powrotu do normalności mogą kształtować bieg historii równie silnie jak decyzje podejmowane w gabinetach polityków. Dzięki skupieniu na emocjach i codziennym doświadczeniu przywraca wielkiej historii jej ludzki wymiar.

Joanna Zach

Joanna Zach

Literaturoznawczyni i profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, kieruje Ośrodkiem Badań nad Twórczością Czesława Miłosza na Wydziale Polonistyki UJ. Zajmuje się poezją szeroko rozumianego modernizmu, a szczególne miejsce w jej badaniach zajmują twórczość Czesława Miłosza i Cypriana Kamila Norwida. Jest autorką książek *Miłosz i poetyka wyznania*, *Biologia i teodycea. Homo poeticus Czesława Miłosza* oraz *Monolog różnogłose. O dramatach współczesnych Cypriana Norwida*. W swoich interpretacjach łączy rzetelną analizę literacką z pytaniami filozoficznymi i antropologicznymi. Interesuje ją nie tylko sposób, w jaki wiersz jest zbudowany, lecz także obraz człowieka i świata, który się z niego wyłania. Miłosz nie jest w tych badaniach zamkniętym w historii klasykiem, lecz poetą, którego dzieło wciąż stawia pytania o człowieka, naturę, cierpienie, religię i miejsce jednostki w historii.

Aldona Kopkiewicz

Aldona Kopkiewicz

Poetka, prozaiczka i eseistka. Autorka tomów poetyckich *sierpień* (nagrodzonego Wrocławską Nagrodą Poetycką Silesius za debiut roku), *Szczodra* (uhonorowanego Nagrodą Fundacji im. Kościelskich), a także *Na próbę* i *Przy sobie*. W 2024 roku wydała *Pannę Denną i inne zmyślenia* – zbiór surrealizujących próz, w których pobrzmiewają echa baśni, mitów i fantastyki. W 2026 roku ukazała się jej książka eseistyczna *Kim jest ona, gdy mnie nie ma. Eseje w poszukiwaniu siebie*. Jej pisarstwo wyrasta z uważności na konkret: ciało, materię, język i relacje z innymi. Chętnie przekracza granice między tym, co ludzkie i pozaludzkie, rzeczywiste i wyobrażone, oswajone i obce. Nie tyle porządkuje świat, ile szuka ukrytych powinowactw między jego pozornie odległymi elementami.

Anda Rottenberg

Anda Rottenberg

Historyczka sztuki, krytyczka, kuratorka i eseistka, jedna z najważniejszych postaci polskiego życia artystycznego ostatnich dekad. W latach 1993-2001 kierowała warszawską Zachętą, przygotowywała wystawy w Polsce i za granicą oraz uczestniczyła w najważniejszych międzynarodowych wydarzeniach artystycznych. Jest autorką m.in. *Sztuki w Polsce 1945-2005*, autobiograficznej *Proszę bardzo*, książek *Berlińska depresja* i *Lista. Dziennik 2005*, wydanego w 2024 roku dziennika *Schylek* oraz książki *Trudny wiek. Szapocznikow – Wróblewski – Wajda* (2025). W jej pisaniu sztuka nigdy nie istnieje w oderwaniu od historii, pamięci i doświadczenia człowieka, który na nią patrzy. Z podobną uwagą Rottenberg przygląda się własnej przeszłości: bez potrzeby budowania sobie pomnika, za to ze świadomością zawodności pamięci i nieuchronności przemijania. Historia sztuki i historia osobista nieustannie się tu przecinają – obie są próbą ocalenia czegoś przed zapomnieniem.

Aleksandra Majdzińska

Aleksandra Majdzińska

Pisarka, scenarzystka, tłumaczka oraz wieloletnia nauczycielka polonijna na Wschodzie. Debiutowała w 2019 roku zbiorem *Morkut i inne opowiadania*. Za książkę *Szalom bonjour Odessa* (2022) otrzymała w 2023 roku Nagrodę Literacką im. Marka Nowakowskiego oraz Bydgoską Literacką Nagrodę Roku „Strzała Łuczniczki”. Jest obecnie członkinią kapituły Nagrody Literackiej im. Marka Nowakowskiego. Jest również współautorką scenariusza do wielokrotnie nagradzanego filmu krótkometrażowego *Mleczny brat*. W swojej twórczości przygląda się miejscom, w których wielka historia spotyka się z pojedynczym ludzkim losem. W *Szalom bonjour Odessa* ocala obraz wielokulturowego i wielojęzycznego miasta sprzed pełnoskalowej rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Odesę odnajduje w rozmowach, anegdotach i pamięci jej mieszkańców. Historia traci dzięki temu podręcznikowy chłód i ujawnia się w codzienności zwykłych ludzi.

Aleksandra Tarnowska

Aleksandra Tarnowska

Pisarka i absolwentka polonistyki na Uniwersytecie Warszawskim. Zadebiutowała w 2023 roku powieścią *Wniebogłos*, której akcja rozgrywa się w latach siedemdziesiątych we wsi Tuklęcz, a bohaterem jest dwunastoletni Rysiek marzący o grze w wiejskiej kapeli. Za tę książkę otrzymała w 2024 roku Nagrodę Fundacji im. Kościelskich; jury zwróciło uwagę na dojrzałość jej prozy oraz obecne w niej echa trenów i psalmów Jana Kochanowskiego. *Niedźwiedź, syn niedźwiedzia* ukazała się w 2026 roku i jest jej drugą powieścią. Język zajmuje w jej prozie miejsce szczególne. *Wniebogłos* czerpie z rytmu mowy, pieśni, obrzędów i zbiorowej pamięci, tworząc świat, w którym codzienność nieustannie styka się z metafizyką. Muzyka, śmierć, ludowa religijność i życie wiejskiej wspólnoty spletają się w opowieść, która nie idealizuje przeszłości, lecz próbuje ocalić jej własny głos.

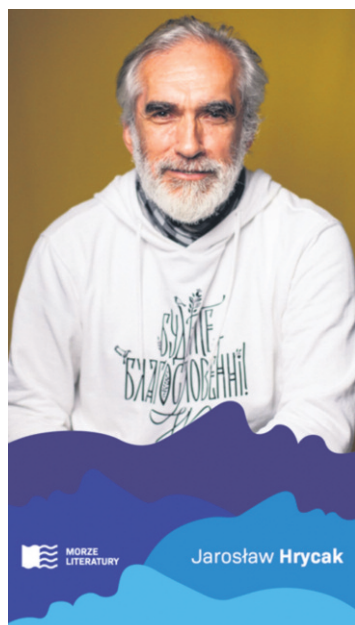
Andrzej Mietkowski

Dziennikarz, publicysta i tłumacz, specjalizujący się w historii zimnej wojny. W latach siedemdziesiątych działał w krakowskim Studenckim Komitecie Solidarności i współtworzył Krakowską Oficynę Studentów. Na emigracji współpracował m.in. z Radiem Wolna Europa, BBC i Instytutem Literackim Jerzego Giedroycia; publikował także w paryskiej „Kulturze”. Po powrocie do Polski kierował m.in. warszawskim biurem RWE i portalem PolskieRadio.pl, a także Archiwum Polskiego Radia. Historia interesuje go nie tylko jako zapis wydarzeń, lecz także jako zbiór głosów, świadectw i dokumentów, które pozwalają usłyszeć przeszłość z bliska. Jego praca z archiwami przypomina, że nagranie może ocalić coś, czego nie zachowa najdokładniejszy nawet opis – żywą obecność człowieka mówiącego z wnętrza własnego czasu.

Elżbieta Moczarska

Córka Kazimierza i Zofii Moczarskich, założycielka i prezeska powstałej w 2014 roku Fundacji ich imienia. Fundacja zajmuje się edukacją historyczną i społeczną, współorganizuje Nagrodę Historyczną m.st. Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego oraz prowadzi Młodzieżowe Kluby Historyczne. Wcześniej pracowała w międzynarodowych instytucjach finansowych w Polsce i Wielkiej Brytanii, zajmując się *public relations* i rozwojem biznesu. Pamięć o rodzicach jest dla niej czymś więcej niż pielęgnowaniem rodzinnej historii. Ich biografie stają się punktem wyjścia do rozmowy o doświadczeniu polskiego XX wieku, odpowiedzialności i decyzjach podejmowanych w czasach, które rzadko pozwalały na łatwe wybory. Szczególne miejsce zajmuje w tej opowieści Zofia Moczarska – postać przez lata pozostająca w cieniu słynnego autora *Rozmów z katem*.

Jarosław Hrycak

Ukraiński historyk, publicysta i profesor Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego we Lwowie. Przez wiele lat kierował Instytutem Badań Historycznych Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki, którego jest honorowym dyrektorem. Jest autorem m.in. monografii *Prorok we własnym kraju. Iwan Franko i jego Ukraina (1856-1886)* oraz *Ukraina. Wyrwać się z przeszłości, syntezy dziejów Ukrainy*. W 2024 roku otrzymał Nagrodę Znak i Hestii im. ks. Józefa Tischnera. W swoich pracach unika historii zamkniętej w granicach jednego narodu i jego własnej pamięci. Dzieje Ukrainy pokazuje jako część znacznie szerszej opowieści o Europie i świecie, nie omijając przy tym tematów trudnych i niewygodnych. Szczególne miejsce w jego badaniach zajmują Galicja, Lwów, pogranicza kultur oraz procesy, z których wyłaniały się nowoczesne tożsamości narodowe. Historia nie służy tu utwierdzeniu wspólnoty w przekonaniu o własnej niewinności, lecz lepszemu rozumieniu świata, który w tej historii jest zakorzeniony.

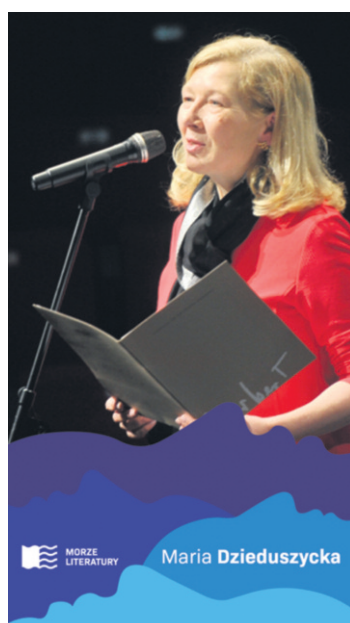
Krzysztof Pomian

Filozof, historyk, eseista i jeden z najwybitniejszych współczesnych humanistów. Przez wiele lat związany z francuskim Centre national de la recherche scientifique (CNRS), w którym posiada status emerytowanego dyrektora ds. badań (*directeur de recherche émérite*). Był jednym z twórców Muzeum Europy w Brukseli i w latach 2000-2018 jego dyrektorem naukowym. Jest autorem licznych książek poświęconych historii, pamięci, czasowi, Europie, kolekcjonerstwu i muzeom, m.in. *Porządku czasu, Europy i jej narodów, Zbieraczy i osobliwości* oraz monumentalnego, trzutomowego dzieła *Muzeum. Historia świata*. W 2024 roku otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego. W centrum jego rozległej refleksji pozostaje pytanie o stosunek człowieka do przeszłości – o to, w jaki sposób ją poznajemy, pamiętamy, porządkujemy i przekazujemy następnym pokoleniom. Pomian śledzi te procesy zarówno w świecie idei, jak i w materialnych śladach historii: dokumentach, dziełach sztuki, kolekcjach i muzeach. To właśnie dla przedmiotów, które utraciły funkcję użytkową, lecz zachowały zdolność odsyłania do tego, co niewidzialne, stworzył pojęcie „semioforów”. Jego pisarstwo pokazuje, że przeszłość nie kończy się wraz z czasem, do którego należała – powraca w pamięci, wiedzy i przedmiotach, które po niej pozostały.

Marek Bernacki

Literaturoznawca i profesor nauk humanistycznych związany z Uniwersytetem Bielsko-Bialskim, gdzie pełnił m.in. funkcję dziekana Wydziału Humanistyczno-Społecznego. Zajmuje się literaturą polską XIX-XXI wieku oraz hermeneutyką literacką, a szczególnie miejsce w jego badaniach zajmuje twórczość Czesława Miłosza. Jest autorem m.in. książek *„Wyprowadził mnie z Ziemi Ulro”*. *Szkice o twórczości Czesława Miłosza, Hermeneutyka fenomenu istnienia. Studia o polskiej literaturze współczesnej (Vincenz, Miłosz, Wojtyła, Herbert, Szyborska), Tropienie Miłosza. Hermeneutyczna „bio-grafia” poety oraz Interpretuję. Jestem. Artykuły i szkice krytyczno-literackie (2017-2023)*. Literaturę traktuje nie tylko jako przedmiot badań, lecz także jako sposób poznawania człowieka i jego doświadczenia. Interpretacja staje się w takim ujęciu formą dialogu z tekstem – otwartego na pytania filozoficzne, religijne i egzystencjalne. Szczególne miejsce zajmuje w tej refleksji Czesław Miłosz, poeta, w którego dziele pytania metafizyczne nieustannie spotykają się z doświadczeniem historii.

Maria Dzeduszycka

Slawistka, menedżerka kultury i prezeska Zarządu Fundacji im. Zbigniewa Herberta. Doktorat uzyskała na Columbia University w Nowym Jorku, gdzie uczyła języka polskiego i rosyjskiego oraz historii literatury światowej; w latach 2006-2011 kierowała także programem polskim w Hunter College. Współpracowała przy przygotowaniu i promocji amerykańskich wydań *Collected Poems* i *Collected Prose* Zbigniewa Herberta. Obecnie kieruje Fundacją jego imienia, która przyznaje Międzynarodową Nagrodę Literacką im. Zbigniewa Herberta oraz prowadzi międzynarodową akcję „Podaruj wiersz”. W swojej działalności dba nie tylko o zachowanie literackiego dziedzictwa poety, lecz także o jego żywą obecność we współczesnej kulturze. Twórczość Herberta ma nie tyle należeć do przeszłości, ile nieustannie powracać w nowych lekturach, przekładach i rozmowach. Temu służą inicjatywy Fundacji, kierowane zarówno do polskich, jak i zagranicznych odbiorców. Dziedzictwo literackie pozostaje bowiem żywe tak długo, jak długo znajdują się czytelnicy gotowi zadawać mu własne pytania.

Roman Chymkowski

Antropolog i socjolog kultury, profesor Uniwersytetu Warszawskiego i profesor Biblioteki Narodowej. Od 2024 roku kieruje Instytutem Kultury Polskiej UW, a od 2010 roku Pracownią Badań Czytelnictwa Biblioteki Narodowej. Nadzoruje i współtworzy coroczne ogólnopolskie badania czytelnictwa książek. Jest autorem m.in. książek *Autobiografie lekturowe studentów* oraz *Nietożsamości. Tillion, Fanon, Bourdieu, Derrida i dylematy dekolonizacji*. W swoich badaniach przygląda się kulturze przede wszystkim jako przestrzeni społecznych praktyk i doświadczeń. Czytanie interesuje go nie tylko jako kontakt człowieka z książką, lecz także jako zachowanie, które ma związek z wykształceniem, środowiskiem, wiekiem czy przemianami kultury. Dane o tym, co, ile i jak czytamy, pozwalają więc mówić o czymś więcej niż o samych książkach – stają się również opowieścią o zmieniającym się społeczeństwie.

Grzegorz Gauden

Dziennikarz, wydawca i pisarz, z wykształcenia prawnik i ekonomista. W okresie PRL działał w Solidarności i był dziennikarzem prasy niezależnej; po wprowadzeniu stanu wojennego został internowany. W latach 2004-2006 był redaktorem naczelnym „Rzeczpospolitej”, a w latach 2008-2016 kierował Instytutem Książki. Jest autorem książek *Lwów – kres iluzji. Opowieść o pogromie listopadowym 1918*, za którą otrzymał Nagrodę Historyczną „Polityki”, oraz *Polska sprawa Dreyfusa. Kto próbował zabić prezydenta?* W swoich książkach podejmuje tematy trudne dla polskiej pamięci historycznej, zwłaszcza te, które przez lata pozostawały przemilczane lub przedstawiane w sposób zgodny z narodowymi mitami. Interesują go miejsca, w których pamięć zbiorowa rozmija się z ustaleniami historycznymi, a przywiązanie do utrwalonego obrazu przeszłości utrudnia przyjęcie niewygodnych faktów. Jego pisarstwo stawia pytanie o to, czy wspólnota potrafi zmierzyć się także z taką przeszłością, która burzy jej dobre mniemanie o sobie.

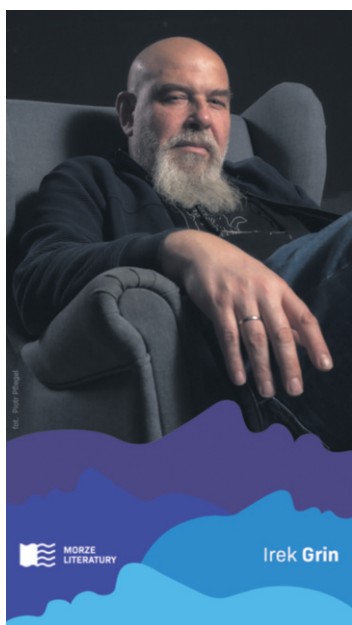
MORZE
LITERATURY

18-21.09
2026

Marta Herling-Grudziński

Historyczka specjalizująca się w dziejach historiografii i kultury polskiej XIX i XX wieku, sekretarz generalna Istituto Italiano per gli Studi Storici w Neapolu. Córka Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i wnuczka Benedetta Crocego, w swojej działalności naukowej i edytorskiej łączy dwie wielkie tradycje intelektualne – polską i włoską. Jest członkinią komitetu naukowego narodowej edycji dzieł Crocego, opiekuje się archiwum swojego ojca i uczestniczy w pracach nad wydawaniem jego twórczości. W 2025 roku wraz z Davide Di Falco zredagowała tom *La storia come presente. Studi su Vittorio De Caprariis*. Historia jest w jej pracy zarówno przedmiotem badań, jak i częścią osobistego dziedzictwa. Pamięć o Herlingu-Grudzińskim i Crocem nie zamyka się jednak w rodzinnej przeszłości: staje się materiałem badań, edycji źródeł i rozmowy prowadzonej ponad granicami języków i kultur. W ten sposób to, co odziedziczone, pozostaje nie tylko przedmiotem pamięci, lecz także częścią żywej kultury.

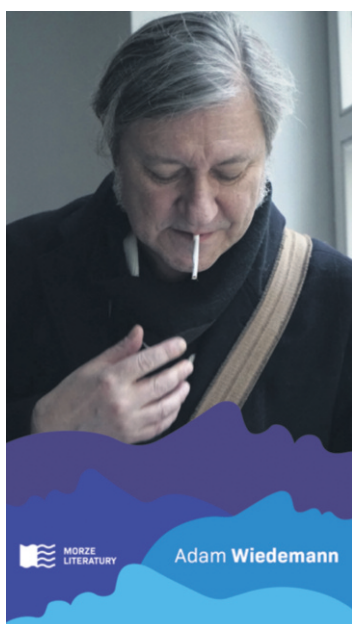
Irek Grin

Pisarz, wydawca i menedżer kultury. Jest autorem m.in. powieści *Szerokiej drogi*, *Anat*, *Dziesiąty poziom*, *Pan Szatan* i *Ze złości*. Jest twórcą Międzynarodowego Festiwalu Poezji Silesius oraz współtwórcą i dyrektorem dwóch wrocławskich festiwali literackich: Międzynarodowego Festiwalu Kryminału Wrocław i Bruno Schulz. Festiwal. Obecnie jest również dyrektorem programowym Festiwalu Góry Literatury i Festiwalu Rzeki Literatury oraz redaktorem naczelnym „Notatnika Literackiego”. W latach 2013-2016 był kuratorem literackim Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016, a następnie koordynował obchody Wrocławia jako Światowej Stolicy Książki UNESCO. Od 2018 do początku 2026 roku kierował Wrocławskim Domem Literatury, odpowiedzialnym m.in. za Wrocławskie Targi Dobrych Książek, wydawnictwo Warstwy oraz Wrocławską Nagrodę Poetycką Silesius i Literacką Nagrodę Europy Środkowej Angelus. W latach 2020-2026 przewodniczył Radzie Fundacji Olgi Tokarczuk, a od 2026 roku jest prezesem zarządu Fundacji Olgi Tokarczuk oraz Fundacji Festiwal Góry Literatury. Jego doświadczenie obejmuje niemal wszystkie obszary życia literackiego – od pisania i wydawania książek po tworzenie festiwali, nagród i instytucji kultury.

Łukasz Wojtyśko

Dramaturg, autor opowiadań, redaktor i tłumacz. Jest autorem dramatu *VV. Nie jestem już psem*, który znalazł się w półfinale Gdynskiej Nagrody Dramaturgicznej, oraz finalistą Połowu. Prozatorskie debiuty 2022. Publikował opowiadania m.in. w „Hałarcie”, „Ricie Baum” i „Lampie”. Od 2017 roku współtworzy festiwal Unsound jako redaktor, tłumacz i doradca koncepcyjny. Jego działalność obejmuje różne obszary współczesnej kultury – literaturę, teatr i muzykę. Łączy pracę nad własnymi tekstami z dramaturgią, przekładem i redakcją, poruszając się między słowem pisanym a sztukami performatywnymi. To właśnie na przecięciu tych dziedzin powstaje znaczna część projektów, z którymi jest związany.

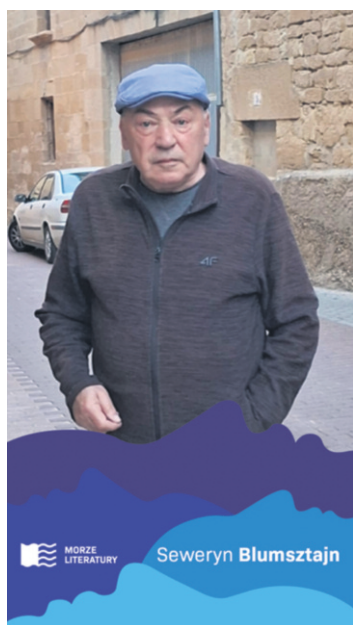
Adam Wiedemann

Poeta, prozaik, eseista, tłumacz oraz krytyk literacki i muzyczny. Jest autorem kilkunastu książek, w tym tomów poetyckich *Samczyk*, *Pensum*, *Metro na Żerań* i *Odżywki i suplementy* oraz zbiorów prozy *Wszędobylstwo porządku* i *Odpowiadania*. W 2026 roku, po ośmiu latach przerwy, wydał kolejną książkę prozatorską *Jedźmy, zwracajmy*. Laureat Nagrody Fundacji im. Kościelskich (1999) oraz Nagrody Literackiej Gdynia (2008), trzykrotnie nominowany do Nagrody Literackiej Nike. W jego pisarstwie powaga nieustannie sąsiaduje z humorem, a sprawy ostateczne potrafią pojawić się pośród najbardziej zwyczajnych zdarzeń. Codziennosc łatwo przechodzi tu w absurd, sen czy metafizykę, podobnie jak literatura spotyka się z muzyką, rozmową i anegdotą. Wiedemann swobodnie miesza rejestry języka, unikając literackiego namaszczenia i podziału na tematy godne oraz niegodne literatury. To, co błahе, śmieszne albo przypadkowe, może okazać się równie dobrym punktem wyjścia do opowieści o człowieku jak to, co zwykliśmy nazywać sprawami poważnymi.

Katarzyna Kwiatkowska-Moskalewicz

Historyczka i reporterka specjalizująca się w problematyce Europy Wschodniej. Związana z Instytutem Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza oraz Instytutem Studiów Politycznych PAN. W 2026 roku była stypendystką Wayne Vucinich Fellowship na Uniwersytecie Stanforda. Jest autorką nominowanej do Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego książki *Zabić smoka. Ukraińskie rewolucje* oraz wydanej w 2026 roku książki *Stygmat. Helena Wolińska i Włodzimierz Brus. Biografia*. W swoich książkach przygląda się ludziom uwikłanym w historię, unikając łatwych podziałów na winnych i niewinnych, ofiary i sprawców. Szczególnie wyraźnie widać to w *Stygmacie*, w którym próba zrozumienia motywów bohaterów nie oznacza ich usprawiedliwienia. Interesuje ją człowiek postawiony wobec ideologii, przemocy i historii, której biegu sam nie jest w stanie kontrolować. Jednostkowa biografia staje się dzięki temu sposobem opowiadania o doświadczeniu całej epoki.

Seweryn Blumsztajn

Dziennikarz, publicysta i działacz opozycji demokratycznej w okresie PRL-u. W marcu 1968 roku należał do organizatorów protestu studenckiego na Uniwersytecie Warszawskim. Został wówczas aresztowany, a następnie skazany na dwa lata więzienia. Od 1976 roku współpracował z Komitetem Obrony Robotników, redagując jego „Biuletyn Informacyjny”, a następnie został członkiem KSS KOR. Współtworzył Agencję Prasową Solidarności, a po wyjeździe do Francji w 1981 roku działał w zagranicznych strukturach związku. Do Polski powrócił w 1989 roku i przez wiele lat związany był z „Gazetą Wyborczą”. Był także współzałożycielem i wieloletnim prezesem Towarzystwa Dziennikarskiego. Jego biografia obejmuje kilka najważniejszych doświadczeń polskiej opozycji demokratycznej – od Marca '68, przez KOR i „Solidarność”, po budowanie wolnej prasy po 1989 roku. Łączy je przekonanie, że wolność nie jest czymś danym raz na zawsze, lecz wymaga osobistego zaangażowania i odpowiedzialności za wspólnotę. Doświadczenie Marca '68 pozostaje dla niego jednym z najważniejszych punktów odniesienia w myśleniu o Polsce, demokracji i obywatelskim sprzeciwie.

Joanna Witkowska

Menedżerka kultury i działaczka społeczna, dyrektorka Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie oraz prezeska Darłowskiego Centrum Wolontariatu. Pod jej kierownictwem biblioteka otrzymała tytuł Biblioteki Roku 2023 województwa zachodniopomorskiego. Tylko w 2023 roku zorganizowała 101 wydarzeń, w których uczestniczyło ponad 3500 osób. W 2026 roku biblioteka otrzymała wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie „Mistrz Promocji Czytelnictwa”. W działalności Witkowskiej biblioteka wykracza poza swoją najbardziej oczywistą funkcję – wypożyczanie książek. Staje się miejscem spotkań, warsztatów, rozmów i społecznej aktywności, otwartym na ludzi w różnym wieku. Literatura pozostaje w centrum jej działalności, ale równie ważne jest tworzenie wokół niej wspólnoty. Doświadczenie pracy w bibliotece i wolontariacie łączy z przekonaniem, że instytucja kultury powinna być przede wszystkim miejscem bliskim ludziom i ich codziennym potrzebom.

Marek Krajewski

Socjolog i profesor nauk społecznych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zajmuje się socjologią kultury i przedmiotów, socjologią wizualną, mediami oraz zachowaniami zbiorowymi. Jest autorem m.in. książek *Kultury kultury popularnej*, *POPamiętane*, *Są w życiu rzeczy...* *Szkice z socjologii przedmiotów* oraz *Spis natur*. *O mieście, sztuce, technologii i współczesnych obyczajach*. Był pomysłodawcą projektu badawczego „Niewidzialne miasto” oraz współtwórcą Archiwum Badań nad Życiem Codziennym, a także jednym z pomysłodawców ogólnopolskiego badania uczestnictwa w kulturze, którego wyniki opublikowano w 2026 roku w raporcie *Aktywni i nieobecni. Kontekstowe badania uczestnictwa w kulturze. Wyniki i interpretacje*, współredagowanym przez niego i Iwonę Kurz. W swoich badaniach kieruje uwagę ku temu, co właśnie przez swoją codzienność łatwo staje się niewidoczne. Przedmioty, obrazy, domowe zwyczaje czy spontaniczne przekształcenia miejskiej przestrzeni traktuje jako ślady relacji łączących ludzi ze sobą i z ich otoczeniem. Podobnie kulturę ujmuje nie jako odrębną sferę zarezerwowaną dla instytucji i dzieł sztuki, lecz jako część codziennych praktyk społecznych. O tym, jacy jesteśmy i jak razem żyjemy, mówią nie tylko wielkie wydarzenia i zbiorowe manifestacje. Równie wiele można wyczytać z rzeczy, relacji i zachowań tak zwyczajnych, że niemal przestajemy je zauważać.

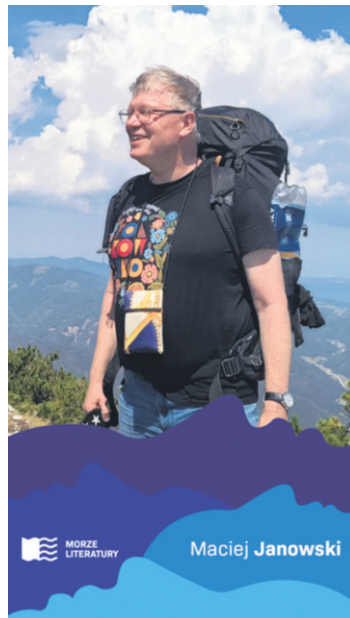
MORZE
LITERATURY

18-21.09
2026

Beata Chmiel

Menedżerka kultury, analityczka mediów i aktywistka społeczna. Założycielka i redaktorka naczelna niezależnego dwutygodnika o książkach „Ex Libris”, twórczyni i dyrektorka Festiwalu Literackiego Warszawa Pisarzy oraz programu literackiego Centrum Sztuki Współczesnej. Jedną z inicjatorek i lidererek ruchu Obywatele Kultury oraz sygnatariuszka Paktu dla Kultury. Współtworzyła również Obywatelski Pakt na rzecz Mediów Publicznych i angażowała się w działania na rzecz niezależności mediów publicznych. Była pomysłodawczynią niezależnego Kongresu Kultury w 2016 roku i współautorką warszawskiego Programu Rozwoju Kultury. Jest także jedną z lidererek inicjatywy Kobiety Filmu, działającej na rzecz wyrównania szans kobiet i mężczyzn w branży audiowizualnej. W jej działalności kultura jest czymś więcej niż dziedziną sztuki czy przedmiotem polityki państwa. Staje się jednym z warunków istnienia świadomego społeczeństwa obywatelskiego. Pytania o dostęp do kultury prowadzą więc nieuchronnie do pytań o edukację, media, uczestnictwo w życiu publicznym i jakość demokracji. Kultura nie jest tu dodatkiem do wspólnoty – jest jednym ze sposobów jej budowania.

Maciej Janowski

Historyk idei i profesor nauk humanistycznych, od 2020 roku dyrektor Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, gdzie kieruje również Zakładem Historii Idei i Dziejów Inteligencji w XIX-XX wieku. Jest autorem m.in. książek *Polska myśl liberalna do 1918 roku*, *Narodziny inteligencji 1750-1831* – pierwszego tomu *Dziejów inteligencji polskiej do roku 1918* – oraz wydanej w 2025 roku książki *Karpaty. Opowieść o pewnych górach*. W swoich badaniach przygląda się ideom i pojęciom, które kształtowały nowoczesną Europę: liberalizmowi, demokracji, narodowi czy inteligencji. Interesuje go nie tylko to, co w różnych epokach ludzie myśleli, lecz także jak zmieniło się znaczenie słów, za pomocą których opisywali świat. Idee mają bowiem własną historię – rodzą się w określonym czasie, zmieniają znaczenia, wchodzą ze sobą w spór i wpływają na ludzkie działania. Szczególne miejsce w jego badaniach zajmuje Europa Środkowa, ukazywana nie w izolacji, lecz jako część wspólnej, choć wewnętrznie zróżnicowanej historii europejskiej.

Hanna Mirska-Grudzińska

Wydawczyni, założycielka i redaktorka naczelna Wydawnictwa Marginesy, które powołała do życia w 2008 roku i w którym odpowiada za plan wydawniczy. Absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Gdańskiego i podyplomowych studiów edytorskich, wcześniej związana z wydawnictwami Prószyński i S-ka oraz Muza. Należy do wydawców, którzy znakomicie potrafią łączyć poszukiwanie nowych głosów z przywracaniem czytelnikom książek należących do literackiego kanonu. Stworzona przez Marginesy seria „Marginesy klasycznie” pokazuje, że klasyka nie musi być zamkniętym rozdziałem historii literatury – nowe przekłady i nowe wydania pozwalają kolejnym pokoleniom czytać ją na własny sposób.

Piątek 18.09, godz.
21.00-21.45
Rynek Miejski w Darłowie

Katarzyna Kasia
Grzegorz Markowski

MAPA FESTIWALU

- 1 Bulwar Zachodzącego Słońca 2
- 2 Kino Bajka
- 3 Rynek Miejski w Darłowie
- 4 Dom Kultury SKŁO 44
- 5 Zamek Księżąt Pomorskich

NAGRODA IM. CZESŁAWA MIŁOSZA

Są pisarze jednej książki. Są pisarze jednego bohatera. Są pisarze jednego gatunku, jednej krainy, jednego miasta, jednego tematu, a nawet jednej obsesji. Są wśród nich pisarze wybitni. Zdarzają się genialni. Jest ich wcale niemało. Są jednak również pisarze, których za Victorem Hugo można by nazwać „pracownikami morza”. Ich ambicją nie jest opowiedzenie jednej historii ani opisanie wybranego fragmentu rzeczywistości. Ich żywiołem jest całość. Pracują na otwartym morzu idei, których horyzontem pozostaje całe ludzkie doświadczenie. Obejmują swoją refleksją niemal wszystkie obszary ludzkiego poznania, żadnego z nich nie traktując jako podrzędnego lub nieważnego, wiedzą bowiem, że żadnego nie da się zrozumieć w oderwaniu od pozostałych. Są bardziej odkrywcami niż zdobywcami, bardziej kartografami niż budowniczymi. Nie tworzą jednej wielkiej opowieści. Tworzą mapę świata.

Wielkości „pracowników morza” nie da się mierzyć liczbą stron ani rozmiarami ich dorobku. Dantego zmieścimy w jednym woluminie, Szekspira w kilkunastu, Goethe wymaga osobnej półki zdolnej pomieścić wszystko, co stworzył w ciągu swojego długiego i pracowitego życia. Każdy z nich stał się emblematyczny dla własnej epoki: Dante dla średniowiecza, Szekspir dla renesansu, Goethe dla przełomu oświecenia i romantyzmu. Rozmachem zamierzeń i dokonań wszyscy oni przekroczyli jednak granice swoich czasów, by świecić niegasnącym światłem na firmamencie kulturowego dziedzictwa ludzkości.

Czesław Miłosz, zdaniem Marii Janion, wykonał „gigantyczną, niewiarygodną właściwie pracę, niemającą w Polsce w tym stuleciu analogii: podjął wszystkie najważniejsze wątki myśli dwudziestowiecznej, europejskiej i światowej, i o tym napisał”. Miłosz nie był oczywiście jedynym

dwudziestowiecznym „pracownikiem morza”. Należał do elitarnego grona pisarzy, takich jak T.S. Eliot (którego Ziemię jałową przełożył na język polski podczas wojny), Thomas Mann czy Albert Camus, bez których znaczna część duchowych doświadczeń minionego wieku pozostałaby dla nas zapieczętowaną księgą. Był jednym z najważniejszych świadków i egzegetów nowoczesności, jednym z tych autorów, dzięki którym nasza cywilizacja lepiej rozumie samą siebie.

Twórczość Miłosza pozostaje równie nieobjęta jak jego Nieobjęta ziemia. Trudno ją zmierzyć nie tylko ze względu na rozległość horyzontów ideowych i poznawczych, lecz także na niezwykłą różnorodność gatunkową. We wszystkich uprawianych przez siebie gatunkach literackich osiągnął mistrzostwo, w poezji i eseistyce – genialność. Nawet jego publicystyka pozostaje wzorem stylistycznej klarowności i harmonii. Przekłady, również biblijne, słusznie uznawane są za kongenialne.

Siła jego języka polega na rzadko spotykanym połączeniu precyzji i kunsztu. Twórczość Miłosza nawiązuje do najlepszych wzorów polszczyzny, zwłaszcza do uwielbianego przez niego Mickiewicza, jego litewskiego krajana, pozostając punktem odniesienia dla kolejnych pokoleń jej użytkowników. Był jednym z największych stylistów języka polskiego. Myśl Miłosza przyobleczona została w słowo, którego piękno dorównuje jego głębi.

Ustanawiamy Nagrodę Literacką im. Czesława Miłosza przekonani, że literatura nadal pozostaje jednym z najważniejszych sposobów poznawania i opisywania świata. Wielkie dzieła, współtworząc duchową i intelektualną historię ludzkości, będąc jej głosem i pamięcią oraz jednym z najdoskonalszych narzędzi jej interpretacji, pozwalają człowiekowi lepiej rozumieć samego siebie, opisywać i porządkować własne doświadczenie oraz nadawać sens wydarzeniom i słowom. Bez literatury wiedzilibyśmy nieskończenie mniej o świecie i nieskończenie mniej o sobie.

Żadna nagroda nie przesądza o wielkości pisarza. Ostatecznym sędzią literatury pozostaje czas. Kultura potrzebuje jednak znaków pamięci i publicznych gestów uznania. Potrzebuje instytucji przypominających, że literatura nie jest dziedziną życia taką jak inne, lecz stanowi jeden z jego najistotniejszych wymiarów.

Patron nagrody nie jest wyborem przypadkowym. Stanowi miarę, według której określamy literacką wielkość. Wybierając Czesława Miłosza, wskazujemy na jednego z najwybitniejszych pisarzy XX wieku, którego twórczość stała się trwałą częścią światowego dziedzictwa kultury. Wskazujemy zarazem na autora, którego głęboki humanizm wyrastał z nieustannego poszukiwania prawdy o człowieku, historii i świecie.

Pragniemy, aby jego imię patronowało najwybitniejszym osiągnięciom współczesnej literatury polskiej – poezji, eseistyce i prozie.

Wierzmy, że wielka literatura pozostaje jedną z najtrwałszych form ludzkiego poznania, a twórczość Czesława Miłosza jest jej nieprzemijającą miarą.

Jury Nagrody

Skład Kapituły Nagrody im. Czesława Miłosza:

- dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej – przewodniczący Kapituły
- Ryszard Krynicki
- Ewa Lipska

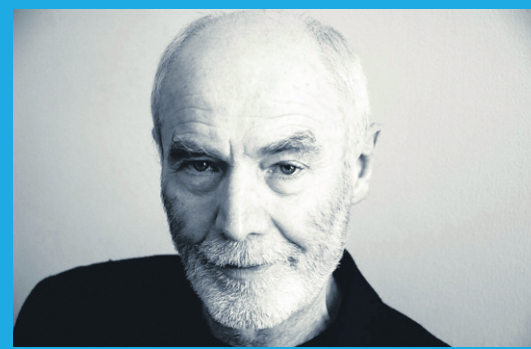

dr Tomasz Makowski

Tomasz Makowski, historyk, bibliotekarz i od 2007 roku dyrektor Biblioteki Narodowej. Specjalizuje się w historii bibliotek i rękopisoznawstwie. Przewodniczy Krajowej Radzie Bibliotecznej. W 2025 roku, jako pierwszy Polak, został wybrany na przewodniczącą Conference of Directors of National Libraries (CDNL) – międzynarodowego stowarzyszenia skupiającego dyrektorów bibliotek narodowych z całego świata. W jego działalności troska o najstarsze rękopisy i książki spotyka się z przekonaniem, że dziedzictwo zachowuje żywotność tylko wtedy, gdy pozostaje dostępne dla kolejnych pokoleń. Biblioteka nie jest w tym ujęciu skarbcem odwróconym ku przeszłości, lecz miejscem, w którym przeszłość zostaje ocalona dla obecnego oraz przyszłego czytania, odkrywania i interpretowania.

Ryszard Krynicki

Ryszard Krynicki, poeta Nowej Fali, tłumacz literatury niemieckojęzycznej – przede wszystkim Paula Celana i Nelly Sachs – oraz wydawca. Za swój właściwy debiut książkowy uznaje tom Akt urodzenia z 1969 roku. Współzałożyciel Wydawnictwa a5, od początku lat dziewięćdziesiątych redaguje jego „Bibliotekę Poetycką”, jedną z najważniejszych polskich serii poetyckich. Laureat Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta oraz Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius za całokształt twórczości. Jego poezja z biegiem lat stawiała się coraz bardziej oszczędna. Krynicki stopniowo ograniczał liczbę słów i środków poetyckich, kondensując swoją wypowiedź do krótkich, niekiedy kilkuwersowych utworów, w których każde słowo nabiera szczególnej wagi. Wielokrotnie powraca do własnych tekstów, poprawia je i skraca, jak gdyby żaden wiersz nie był dany raz na zawsze. Ta nieufność wobec językowego nadmiaru zbliża jego poezję do ciszy – słowo znaczy tym więcej, im mniej słów je otacza.

Ewa Lipska

Ewa Lipska, jedna z najwybitniejszych współczesnych polskich poetek, autorka kilkudziesięciu książek. Studiowała malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, a w 1967 roku zadebiutowała tomem Wiersze. Karierę rozpoczynała w czasie narodzin Nowej Fali, pozostała jednak poetką osobną, niezwiązaną z jej programem i manifestami. Pracowała jako redaktorka działu poezji Wydawnictwa Literackiego, a w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku kierowała Instytutem Polskim w Wiedniu. Wydała m.in. tomy Dom Spokojnej Młodości, Sklepy zoologiczne i Czytnik linii papilarnych oraz prozę poetycką Wariacje Geldbergowskie, nominowaną do Nagrody Literackiej Nike 2024. W 2025 roku ukazał się Wielki Wybuch, przygotowany przez poetkę wybór 150 wierszy z dwudziestu tomów wydanych w latach 1967–2019. Jej poezję od początku cechują ironia, paradoks i nieufność wobec gotowych form języka. Lipska chętnie sięga po słownictwo zaczerpnięte z polityki, reklamy, mediów czy nowych technologii, przesuwając jego znaczenia i umieszczając je w nieoczekiwanych kontekstach. Za językową grą i charakterystycznym poczuciem humoru kryją się jednak pytania całkiem serio – o samotność, miłość, przemijanie i śmierć. Najbardziej współczesne słowa prowadzą w jej poezji ku pytaniom starym jak świat.

PROGRAM FESTIWALU

PIĄTEK 18.09.2026

RYNEK MIEJSKI W DARŁOWIE

19:00

Koncert Korteza

21:00-21:45

Specjalne wydanie Kwiatków Polskich z udziałem publiczności
Goście prof. Krzysztof Pomian i Korteza

SOBOTA 19.09.2026

BULWAR ZACHODZĄCEGO SŁOŃCA 2, DARŁÓWKO ZACHODNIE

11:15

Sami wobec historii. Czy przeszłość to czas niewinności?

Grzegorz Gauden, prof. Maciej Janowski, prof. Jarosław Hrycak
prowadzi prof. Marcin Zaremba

~ transmisja na żywo ~

12:30

Samotność na szczycie

Justyna Adamczyk, Korteza, Hanna Grudzińska, prof. Joanna Zach
prowadzi dr Tomasz Makowski

~ transmisja na żywo ~

14:00

Opowiadanie historii własnych rodzin.

Sami wobec przeszłości bliskich

dr Maria Dzieduszycka, Elżbieta Moczarska, Anda Rottenberg
prowadzi Łukasz Wojtysko

~ transmisja na żywo ~

15:30

Literatura na początku wieku samotności

Aldona Kopkiewicz, Adam Wiedemann
prowadzi Irek Grin

~ transmisja na żywo ~

19:00

Nocne czytanie wierszy

Ewa Lipska i Ryszard Krynicki

ZAMEK KSIĄŻĄT POMORSKICH

21:00-22:00

Gala wręczenia Nagrody im. Czesława Miłosza

prowadzą Katarzyna Kasia i Grzegorz Markowski

~ transmisja na żywo ~

NIEDZIELA 20.09.2026

BULWAR ZACHODZĄCEGO SŁOŃCA 2, DARŁÓWKO ZACHODNIE

11:15

Samotność na emigracji

Seweryn Blumsztajn, dr Marta Herling,
Aleksandra Majdzińska, prof. Krzysztof Pomian
prowadzi Andrzej Mietkowski

~ transmisja na żywo ~

12:30

**Opowiadanie o cudzym życiu. Czy jesteśmy i będziemy
bardziej samotni niż kiedyś?**

prof. Marek Bernacki, Aleksandra Tarnowska,
dr Katarzyna Kwiatkowska-Moskalewicz
prowadzi Jacek Chmielewski

~ transmisja na żywo ~

13:30

Samotność odbiorcy kultury

prof. Roman Chymkowski, prof. Marek Krajewski
prowadzi Beata Chmiel

~ transmisja na żywo ~

KINO BAJKA

16:00

Pokaz specjalny filmu Kandydaci śmierci w reżyserii Macieja Cuske

Po seansie dyskusja z udziałem reżysera
prowadzi Julia Burzec

~ transmisja na żywo ~

PONIEDZIAŁEK 21.09.2026

DOM KULTURY SKŁO 44

ul. M. Skłodowskiej-Curie 44, Darłowo

Warsztaty dla młodzieży

Więcej na darlowo.pl

WIĘCEJ:

MORZE
LITERATURY

Organizator zastrzega sobie prawo do zmian w harmonogramie wydarzeń.

ORGANIZATORZY

MECENAS

Dofinansowane przez
„Polską Fundację Narodową”

PARTNERZY

PATRON MEDIALNY

